

Kokkuvõte eelnõu „Sillamäe linna jäätmekava 2025-2030“ juurde

Jäätmeseaduse § 39 lg 1 kohaselt arendatakse jäätmehooldust valdkonna arengukava ja kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava alusel. Jäätmeseaduse § 42 kohaselt on kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb linna jäätmehoolduse arendamist.

Uue jäätmekava koostamise vajaduse tingis senise jäätmekava kehtivuse lõppemine ning vajadus kaasajastada omavalitsuse jäätmekava riigi jäätmekava 2023-2028 nõuetega, millega kohaliku omavalitsuse jäätmekava peab olema kooskõlas. Jäätmehoolduse kavandamisel on jäätmekavas lähtutud kehtivatest õigusaktidest, riiklikest ja kohalikest arengudokumentidest ja jäätmehoolduse üldesmärkidest.

Sillamäe linna jäätmekava 2025–2030 koostamisel analüüsiti jäätmekäitluse hetkeolukorda Sillamäe linnas. Sellest lähtuvalt toodi välja jäätmehoolduse probleemid, püstitati jäätmehoolduse arendamiseks vajalikud eesmärgid ning töötati välja tegevuskava eesmärkide ellu rakendamiseks.

Jäätmekavas käsitletakse kõiki jäätmeseadusega hõlmatud jäätmete liike ning nende jäätmete liigiti kogumist ja sortimise arendamist koos tähtaegadega jäätmeliikide kaupa. Jäätmehoolduse arengueesmärgid on püstitatud aastani 2030.

Sillamäe linna eesmärgiks on saavutada uue jäätmekava rakendamise perioodil olukord, kus segaolmejäätmete tekkemaht väheneb ning segaolmejäätmed sisaldavad vähem neid jäätmeliike, mis alluvad tekkekohal liigiti kogumise nõudele. Eesmärgiks on suurendada elanikkonna keskkonnateadlikkust, suurendada tekkekohal liigiti kogumist ning muuta seeläbi jäätmete nõuetekohane haldamine jäätmevaldajate igapäevaelu loomulikuks osaks.

Sillamäe linnas tekkivatest jäätmetest enamuse moodustavad tööstuses ja tootmises tekkivad jäätmed. Olmejäätmed, sealhulgas liigiti kogutud jäätmed moodustavad jäätmete kogutekkest 6%. Liigiti kogumise määr on viimase viie aasta jooksul püsinud vahemikus 30-45%.

2022. aasta riikliku statistika alusel tekitas Eesti elanik keskmiselt 373 kg jäätmeid aastas. Sillamäe linnas oli antud näitaja 328 kg elaniku kohta aastas ning eelmisel aastal 270 kg/a elaniku kohta, mis on oluliselt madalam võrreldes ülejäänud Eestiga.

2023. aasta lõpus rakendunud uus korraldatud jäätmeveosüsteem on statistika kohaselt andnud positiivse tõuke köögi- ja sööklajäätmete ning vanapaberi liigiti kogumisele.

Biojäätmete liigiti kogumise efektiivsus oli 2023. aastal 18%. Võrdluseks 2022. aastal oli biojäätmete kogumise efektiivsus 2%.

Vanapaberi liigiti kogumise efektiivsus oli 2023. aastal 14,8 %. Võrdluseks aasta varem oli kogumise efektiivsus 3,6%.

Pakendijäätmete kogumine toimub avaliku kogumisvõrgustiku kaudu. Pakendijäätmetest kogutakse liigiti 49%.

Uue jäätmekava perioodil on liigiti kogumise ja taaskasutamise vaates kaks peamist eesmärki: 1) biolagunevate jäätmete ja vanapaberi tekkekohal liigiti kogumise korraldamine ja teadlikkuse tõstmine, mis annab määrava mõju olmejäätmete taaskasutamise edendamisele; 2) muude olmeliste jäätmeliikide kogumine jäätmepunkti ja jäätmejaama kaudu, mis võimaldab nende jäätmeliikide edasist taaskasutamist ladestamise ja energeetilise kasutuse asemel.

Kohaliku omavalituse üksusel on kohustus korraldada tekstiilijäätmete liigiti kogumine hiljemalt 1. jaanuariks 2025. Selleks luuakse vastuvõtukoht Sillamäe linna jäätmepunkti ja tulevikus jäätmejaama pärast selle valmimist.

Jäätmete kokku kogumiseks vajaliku ja kasutajasõbraliku taristu peab omavalitsuse territooriumil tagama kohalik omavalitsus. Taristu rajamisega seotud tegevused on seni jäänud elluviimata seetõttu, et eelneva jäätmekava perioodil planeeritud investeeringuteks puudus vastav toetusmeede. Kuna teostamata tegevused on endiselt ajakohased ja vajalikud jäätmehoolduse arendamiseks ja edendamiseks, on need tegevused võetud eesmärgiks ka käesoleva jäätmekava perioodiks.

Jäätmehoolduse tagamiseks tuleb jätkata seniste tegevustega ning jäätmete liigiti kogumise edendamiseks tuleb luua uusi kogumiskohti ja -viise.

Põhitegevused:

- biojäätmete liigiti kogumise tagamine;
- vanapaberi liigiti kogumise tagamine;
- pakendijäätmete avalike kogumispunktide võrgustiku optimeerimine;
- tekstiilijäätmete kogumise rakendamine;
- korraldatud jäätmeveo mudeli arendamine;
- teadlikkuse tõstmine;
- järelevalve teostamine;
- korduskasutuse ja taaskasutuse suurendamine;
- võimalusel toetusmeetmete rakendamine.

Oluline vajaminev investeering on Sillamäe linna jäätmejaama rajamine koos kompostiväljakuga. Lisaks jäätmejaama tegevuste laiendamine ringmajanduse otstarbel luues mugavad lahendused kasutuselt kõrvale jäänud esemete taaskasutusse suunamiseks.

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab jätkuvat ja regulaarset teavitamist, elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd ning pidevat järelevalvet. Jäätmete tekke vähendamine, jäätmete sorteerimine ja käitlemine tekkekohas sõltub suurel määral elanike valmisolekust jäätmehoolduse reegleid mõista ja rakendada, seeläbi jäätmekäitluses seatud eesmärgi saavutada.